

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพของประชากรนับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ หากประชากรของประเทศไทยมีการศึกษาและมีสุขภาพที่ดี การพัฒนาประเทศก็จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งรัฐบาลก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ) และเนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน สภาพเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านความเป็นอยู่ของครอบครัว ซึ่งขนาดลุ่มต่างๆรอบตัว มีเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากมาย แต่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศก็ยังมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่ต่ำ ผลก็คือ ความสามารถในการซื้ออาหารที่ดีมาบริโภคนั้นมีน้อย รวมทั้งขาดความรู้ที่จะเลือกสรรอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการอย่างครบถ้วน มาบริโภค ทำให้ปัญหาทุพโภชนาการของคนไทยยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศสืบเนื่องอยู่ถึงในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเด็กวัยเรียน ซึ่งนับว่าเป็นวัยที่มีความสำคัญวัยหนึ่งของชีวิต คือหมายถึงเด็กที่อยู่ในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 6 - 12 ปี เป็นวัยที่อยู่ในระยะที่มีการเจริญเติบโต และมีการใช้พลังงานค่อนข้างสูง มีการพัฒนาทางด้านกระดูก ฟัน กล้ามเนื้อและระบบต่างๆ อาหารและโภชนาการจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเจริญเติบโต และที่สำคัญเด็กในวัยนี้ ในช่วงประถมปลายนั้น จะเป็นระยะที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นดังนั้นความต้องการที่จะได้รับอาหารที่ถูกต้องและเหมาะสมก็จะเป็นสิ่งสำคัญของเด็กวัยเรียนเป็นอย่างมาก (สมใจ วิชัยดิษฐ์ และวาสิณา จันทร์ศิริ, 2537)

นับตั้งแต่อดีตที่รัฐบาลได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโภชนาการของประเทศ ซึ่งกำหนดเป็นแผนโภชนาการแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (2520 - 2529) เพื่อแก้ปัญหาทุพโภชนาการของกลุ่มเปราะบางต่างๆ ซึ่งกลุ่มเด็กวัยเรียนนั้น เป็นกลุ่มเปราะบางที่รัฐบาลให้ความสนใจมาโดยตลอด โดยเฉพาะในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้เน้นการพัฒนา สุขภาพกาย และสุขภาพจิตของเยาวชน เป็นการพัฒนาความสมบูรณ์แข็งแรงทางร่างกายของเด็กและเยาวชนให้มีมาตรฐาน ด้วยการส่งเสริมงานด้านโภชนาการโดยมีวัตถุประสงค์

และเป้าหมายในการพัฒนาเด็ก และเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการ การส่งเสริมและ
ประสานงาน เยาวชนแห่งชาติ, 2535) ดังนี้

ด้านโภชนาการ

1. ให้ทารกแรกเกิดมีน้ำหนักมากกว่า 3000 กรัม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมากกว่า
2500 กรัม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 93 ของการคลอด
2. เพื่อลดปัญหาโรคขาดสารอาหารโปรตีน และพลังงานในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี โดย
ให้การขาดสารอาหารระดับที่ 1 เหลือไม่เกินร้อยละ 10 และระดับที่ 2 และ 3 รวมกันไม่เกิน
ร้อยละ 1 และให้เด็กวัยประถมศึกษามีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกินร้อยละ 7
3. ลดปัญหาโรคขาดสารอาหารไอโอดีนในเด็กหญิง โดยให้ทารกแรกเกิดในพื้นที่
เป้าหมายที่มีการป่วยด้วยโรคการหลั่งฮัยรอกซ์ซอร์โมนต่ำ ลดลงเหลือต่ำกว่าร้อยละ 1 และลด
อัตราเด็กอายุ 6 - 14 ปี ที่เป็นโรคขาดสารไอโอดีน แสดงออกโดยอาการคอพอก ให้เหลือไม่เกิน
ร้อยละ 10
4. เพื่อลดปัญหาโรคโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในเด็กอายุ 0 - 14 ปี และหญิง
มีครรภ์ให้เหลือไม่เกินร้อยละ 10
5. ลดปัญหาโรคขาดวิตามิน เอ ในเด็กอายุ 0 - 5 ปี ให้เหลือไม่เกินร้อยละ 10
6. ให้อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดิชาในช่วง 3 เดือนแรก ได้ร้อยละ 30
7. เพื่อลดอัตราเด็กและเยาวชนที่มีน้ำหนักตัวเกินมาตรฐาน ให้เหลือไม่เกิน
ร้อยละ 10

และจากรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 7 ปี 2537
พบว่าในงานส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการ ประเทศไทยนั้นมีเด็กขาดสารอาหาร ระดับ 1 ร้อยละ
11.96 และขาดสารอาหารระดับที่ 2 และระดับที่ 3 เป็นร้อยละ 0.754 และ 0.003 ตามลำดับ
(สำนักงานโยกย้ายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข , 2538)

ภาวะทุพโภชนาการในเด็กนั้น ยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศ การขาด
โปรตีน และพลังงานนั้นพบได้ทั้งเด็กที่อยู่ในชนบท และในเขตเมือง แต่ลักษณะความรุนแรง
ของปัญหาจะแตกต่างกันไป และสำหรับในเขตเมืองนั้น กรุงเทพมหานคร ได้มีการติดตาม เฝ้า
ระวังโภชนาการของเด็กวัยเรียน คือเด็กในช่วงอายุ 5 - 14 ปี ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร ระหว่าง พ.ศ. 2530 - 2536 ทั้งสองภาคเรียน พบว่าอัตราการขาดโปรตีน
และพลังงานมีค่าระหว่างร้อยละ 1.85 - 5.19 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาคเรียนที่หนึ่ง และ

ภาคเรียนที่ สอง พบว่าภาวะโภชนาการของเด็ก ในภาคเรียนที่ สองจะดีกว่าในภาคเรียนที่ หนึ่ง ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะทุพโภชนาการของเด็กนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการ ชั่งน้ำหนักนักเรียน ระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2536

ปีการศึกษา	ร้อยละของนักเรียนที่น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์	
	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2
2530	2.23	1.85
2531	3.68	2.69
2532	4.21	3.21
2533	4.58	3.81
2534	4.61	3.98
2535	5.15	4.20
2536	6.01	5.19

แหล่งที่มา : สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

จากตารางเป็นที่น่าสังเกตว่า ปริมาณร้อยละของนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ หรือ มีภาวะขาดโปรตีนและพลังงาน มีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ ปี 2530 ทั้งภาคเรียนที่หนึ่งและภาคเรียนที่สอง นอกจากนี้ สมใจ วิชัยดิษฐ์ และคณะได้ทำการสำรวจภาวะโภชนาการของเด็ก อายุ 4 - 12 ปี จำนวน 1665 คน ซึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานคร เมื่อต้นปี 2537 พบว่า ภาวะทุพโภชนาการ เกี่ยวกับการขาดโปรตีน และพลังงาน มีประมาณ ร้อยละ 10 - 20 โดยนักเรียนชายจะมีการขาดโปรตีนและพลังงานมากกว่านักเรียนหญิง คือร้อยละ 11.8 และ 10.2 ตามลำดับ (สมใจ วิชัยดิษฐ์และคณะ จันทร์ศิริ, 2537)

จากการสำรวจภาวะโภชนาการ ของเด็กอายุ 5 - 14 ปี ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ในเทอมที่ 1 ปีการศึกษา 2537 พบว่ามีนักเรียนถึงร้อยละ 9.4 ที่มีปัญหา ด้านโภชนาการ ซึ่งจะแบ่งเป็นภาวะขาดสารอาหาร และภาวะอ้วน คิดเป็นร้อยละ 5.22 และ 4.18 ตามลำดับโดยที่นักเรียนชายจะมีปัญหาด้านโภชนาการมากกว่านักเรียนหญิง เช่นเดียวกับการสำรวจของสมใจ วิชัยดิษฐ์และคณะ ใน พ.ศ. เดียวกัน

ตารางที่ 2 สรุปภาวะโภชนาการของเด็กอายุ 5 - 14 ปี ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
เทอมที่ 1 ปีการศึกษา 2537

นักเรียน	จำนวน นักเรียน	ภาวะโภชนาการ					
		ปกติ	ร้อยละ	ขาดสาร อาหาร	ร้อยละ	ภาวะอ้วน	ร้อยละ
ชาย	103,030	93,237	47.0	5,147	2.60	4,646	2.34
หญิง	95,384	86,518	43.6	5,212	2.62	3,654	1.84
รวม	198,414	179,755	90.6	10,359	5.22	8,300	4.18

แหล่งที่มา : สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

จากตารางที่ 2 จะพบว่านอกจากปัญหาโภชนาการ ซึ่งเด็กมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ หรือมีภาวะขาดโปรตีนและพลังงานแล้ว ยังพบว่าเด็กมีปัญหาด้านภาวะโภชนาการเกิน คือมีน้ำหนักตัวมากกว่าที่ควรจะเป็นหรือเด็กอ้วนมีมากขึ้น จากการสำรวจของกองอนามัยโรงเรียน สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ระหว่าง ปี พ.ศ. 2529 - 2537 พบว่าร้อยละของเด็กนักเรียนที่อ้วน มีเพิ่มมากขึ้นทุกปี ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร้อยละของเด็กนักเรียนที่อ้วน (เทียบกับน้ำหนักตามอายุ) จากการสำรวจระหว่าง
ปี พ.ศ. 2529 - 2537

ปีการศึกษา	ร้อยละของเด็กนักเรียนที่อ้วน
2529	0.6
2530	0.3
2531	0.7
2533	1.9
2536	2.3
2537	4.2

แหล่งที่มา : สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าการขาดโปรตีนและพลังงานหรือการที่เด็กมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ยังเป็นปัญหาโภชนาการของเด็กวัยเรียน ขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มบ่งชี้ได้ว่า ภาวะโภชนาการเกิน หรือการที่เด็กมีน้ำหนักเกินมากกว่าที่ควรจะเป็น กำลังเป็นปัญหาที่ตามมา โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในเขตเมือง โดยทั่วไปแล้วมักจะเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า การที่เด็กไม่มีอาหารรับประทาน จะนำไปสู่ปัญหาทุพโภชนาการ แต้นอกเหนือจากการขาดแคลนอาหารแล้ว ในเขตเมืองนั้นก็อาจจะพบได้ว่า เด็กที่มีอาหารรับประทาน ก็อาจจะมีปัญหาด้านโภชนาการได้เช่นเดียวกัน ซึ่งมักจะเกิดขึ้นกับเด็กที่มีพฤติกรรมการบริโภค ที่ไม่เหมาะสม ในเด็กวัยเรียน ก็เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญ ในกรณีเช่นนี้ ถ้าหากไม่ได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมบริโภคที่ดี ก็จะกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการมีภาวะทุพโภชนาการ

เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า เด็กที่มีพัฒนาการที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ ก็ย่อมจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพดีในวันข้างหน้า อาหารและโภชนาการก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการเจริญเติบโตของร่างกาย หรือพัฒนาการทางด้านสมองและการเรียนรู้ในทางตรงกันข้ามในเด็กที่มีปัญหาทุพโภชนาการ ก็จะทำให้ร่างกายไม่สามารถเติบโตและมีพัฒนาการได้เต็มตามศักยภาพ กล่าวคือนอกจากจะทำให้มีขนาดและรูปร่างของร่างกายที่ไม่เหมาะสมแล้วยังมีผลให้ความสามารถทางสติปัญญาและการเรียนรู้ด้อยลงไป ความต้านทานโรคต่ำ เจ็บป่วยบ่อย ติดเชื้อง่าย และมีมือเจ็บป่วยก็อาจจะมีอาการรุนแรงกว่าเด็กที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการปกติ (กองอนามัยโรงเรียน, 2539)

การปรับปรุงและส่งเสริมภาวะโภชนาการของเด็กวัยเรียนจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เด็กวัยเรียนเป็นวัยที่ยังต้องการการเจริญเติบโต และพัฒนาการด้านต่างๆ การขาดสารอาหารของเด็กในระยะนี้ นอกจากจะทำให้การเจริญเติบโตชะงักแล้ว ศักยภาพบางอย่างก็จะไม่สามารถพัฒนาให้ดีต่อไปอีกได้ การได้รับการดูแลที่ถูกต้องโดยเฉพาะในเรื่องของอาหารและโภชนาการจะช่วยลดปัญหาทุพโภชนาการในเด็กวัยเรียน ซึ่งถ้าทำได้สำเร็จตามเป้าหมายแล้วประเทศก็จะเป็นประเทศที่มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ประเทศชาติจะมั่นคง ภาวะสังคมและเศรษฐกิจก็จะก้าวหน้า และสำหรับเด็กในวัยเรียนวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ก็คือ การจัดให้มีโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ซึ่งจัดเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของเด็ก รวมทั้งเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีบริโภคนิสัยที่ดี และช่วยลดปัญหาในกรณีที่เด็กได้รับประทานอาหารไม่ครบทั้ง 3 มื้อ หรือครบทั้ง 3 มื้อ แต่มีคุณค่าทางโภชนาการไม่ครบถ้วน ถึงแม้ว่าการขาดสารอาหารของเด็กในวัยเรียนนั้น จะไม่พบความรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต แต่ผลกระทบที่มีต่อเด็ก คือ จะทำให้สุขภาพอ่อนแอ ขาดเรียนบ่อย ประสิทธิภาพในการเรียนต่ำ เพราะเด็กที่ท้องหิวนั้นย่อมไม่สามารถเรียนได้ผลดี (ปัญญา สมบูรณ์ศิริ, 2529) ซึ่งจะสอดคล้องกับคำกล่าวของอริสโตเติล อันถึง

ใน สุชาติ โสมประยูร 2525 ว่า “ก่อนที่จะให้เด็กเรียนรู้อะไรได้นั้นควรจะให้มีสุขภาพที่แข็งแรงเสียก่อน”

ในส่วนของการดำเนินงานของกรุงเทพมหานครนั้น ได้เห็นความสำคัญและสนใจต่อปัญหาสุขภาพของนักเรียนอย่างมาก และได้มีการส่งเสริมในเรื่องโครงการอาหารกลางวัน โดยให้มีการจัดทำขึ้นในทุกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพราะสภาพนักเรียนส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน แต่กรุงเทพมหานครก็ยังตระหนักถึงภารกิจและความรับผิดชอบในเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรอันมีค่ายิ่ง โดยนอกจากจัดการศึกษาให้เยาวชนมีความรู้ ความคิดและพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้ว ยังพยายามสร้างเสริมสุขภาพที่ดีให้นักเรียน ด้วยการสนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวัน ที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน โครงการดังกล่าวกรุงเทพมหานครได้มอบหมายให้ สำนักการศึกษา และสำนักอนามัย ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2520 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 19 ปีแล้ว โดยหน้าที่ในส่วนของสำนักการศึกษาคือ

1. กองโรงเรียน มีหน้าที่สำรวจนักเรียนขาดแคลน ขออนุมัติโครงการจัดทำอาหารกลางวัน จัดสรรงบประมาณ ควบคุม ติดตาม และประเมินโครงการ
2. หน่วยงานพิเศษ มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดอบรมครู และผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน นิเทศ แนะนำ และส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
3. กองคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการขออนุมัติ และโอนงบประมาณโครงการอาหารกลางวัน ให้กับสำนักงานเขต

และหน้าที่ในส่วนสำนักอนามัย คือ หน้าที่ด้านการตรวจสุขภาพอนามัย และการ เฝ้าระวังโภชนาการของนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 428 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 248,087 คน แบ่งเป็นชั้นก่อนประถมศึกษา 26,981 คน ชั้นประถมศึกษา 214,924 คน และชั้นมัธยมศึกษา 6,128 คน (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2538) รวมทั้งให้การสนับสนุนในด้านอื่น ๆ ด้วย คือ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2539)

- งบประมาณ

ปีงบประมาณ 2539 กรุงเทพมหานครได้อนุมัติเงินเพื่อจัดอาหารกลางวัน ให้แก่นักเรียนที่ขาดแคลน จำนวน 45,795 คน เป็นเงิน 40,300,000 บาท

- ด้านโครงการ

1. โครงการพัฒนาคุณภาพการจัด และบริการอาหารกลางวันในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. โครงการอาหารกลางวันเพื่อพัฒนาเยาวชน
3. โครงการด้านสุขาภิบาลอาหาร
4. โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

จากการจัดดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักกรุงเทพมหานคร ได้สรุปภาพรวมของการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ไว้ในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานว่า

1. งบประมาณยังไม่เพียงพอ
2. ขาดแคลนอุปกรณ์
3. ขาดบุคลากรด้านโภชนาการ
4. สถานที่ในการดำเนินงานไม่เหมาะสม
5. โรงเรียนตั้งไกลชุมชน ใกล้ตลาด

ผลการดำเนินงานของกรุงเทพมหานครที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาขึ้น ทำให้เด็กนักเรียนมีอาหารกลางวันที่มีคุณภาพและปริมาณเหมาะสมรับประทาน ภาวะโภชนาการของนักเรียนดีขึ้น ถึงแม้จะยังมี ปัญหาและอุปสรรคในบางประการที่ยังแก้ไขไม่ได้ อันอาจจะเป็นเนื่องจาก กรุงเทพมหานครนั้นมีฐานะเป็นเมืองหลวง และจำนวนประชากรก็หนาแน่นมากขึ้นทุกวัน และจากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึง สภาพและปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ของกรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือ ปรับปรุง แก้ไข โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครเอง และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน ของจังหวัดอื่นๆ ที่ยังประสบปัญหาภาวะทุพโภชนาการของเด็กในอัตราสูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดดำเนินการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสภาพ และปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการศึกษาจาก ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน โดยการใช้แบบสำรวจซึ่งจะครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพการจัดดำเนินงาน และปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

สภาพการจัดดำเนินงาน

- สภาพโดยทั่วไปของการดำเนินงาน
- ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- ด้านงบประมาณและการเงิน
- ด้านสถานที่และอุปกรณ์ ในการดำเนินงาน

ปัญหาในการจัดดำเนินงาน

- ด้านการดำเนินงาน
- ด้านบุคลากร
- ด้านงบประมาณและการเงิน
- ด้านสถานที่และอุปกรณ์ ในการดำเนินงาน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

- ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน
- ขนาดของโรงเรียนซึ่งแบ่งเป็น 3 ขนาด คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาในการจัดดำเนินโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลที่ได้จากครูผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน ถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่มีคุณค่า ครอบคลุมความเต็มใจ ตามข้อเท็จจริงของสภาพและปัญหา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน หมายถึง สภาพการบริหารจัดการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ คือ สภาพโดยทั่วไปของการจัดดำเนินงาน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน งบประมาณ สถานที่และอุปกรณ์ในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

ปัญหาในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน หมายถึง ปัญหาที่ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันประสบ ในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยพิจารณาในด้าน การดำเนินงานของโครงการ บุคลากร งบประมาณ สถานที่และอุปกรณ์ในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

โครงการอาหารกลางวัน หมายถึง การจัดหาอาหารกลางวันในโรงเรียนเพื่อให้ นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่า และปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย และเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวัน ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ แก่ผู้ปกครองและชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนด้วย

การจัดโครงการอาหารกลางวัน หมายถึง การวางแผนและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในระยะเวลาที่ทำการศึกษา โดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการดำเนินงาน บุคลากร งบประมาณ นักเรียน สถานที่ อุปกรณ์และเครื่องใช้

ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน หมายถึง ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่รับผิดชอบ ในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด คือ

ขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียน	0 - 400 คน
ขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียน	401 - 800 คน
ขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียน	801 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบกระบวนการปฏิบัติที่จะนำไปเป็นแนวทางการจัดโครงการอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจ
2. เป็นแนวทางสำหรับศึกษาสภาพและปัญหา รวมถึงแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหามาแก่โรงเรียนในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีสภาพปัญหาคล้ายคลึงกัน

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย